

LBRIS

We know
books

MIHAI GHINEA

Labirintica
Ioana

Editura Ink Story
Pucioasa, 2025

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al autorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor. Deținerea unei copii fără suportul fizic și original este ilegală (conform Legii dreptului de autor). Ca excepție, se permite preluarea unor scurte citate în eventuale recenzii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GHINEA, MIHAI

Labirintica Ioana / Mihai Ghinea. - Pucioasa : Ink Story,
2025

ISBN 978-630-6633-37-1

821.135.1

Redactor: Szendrei Ildiko Elisabeta

Copertă: Dana Bratu

DTP: Radu Dumitrescu

www.ink-story.ro

office@ink-story.ro

Prefață

Labirintica Ioana este un roman care se așază la granița fluidă dintre poveste și observație psihologică, dintre realismul rural românesc și întrebările moderne despre natura iubirii, a nebuniei și a identității. Încă din primele pagini, cititorul pășește într-o lume construită în straturi – autobiografic, social, psihiatric și poetic – o lume în centrul căreia se află figura misterioasă a Ioanei lui Spiridon, tânăra din Brăniștari a cărei „fire labirintică” devine pentru medicul-narator Petre Rotaru nu doar un caz de studiu, ci o experiență care îi modelează întreaga devenire.

Romanul poate fi privit atât ca o cronică a unui caz analizat în timp, cât și ca o reînnoire a romanului rural, al cărui univers tradițional este treptat subminat de privirea unei științe încă fragile, aflată ea însăși în căutarea propriilor limite. În tensiunea dintre logica satului și logica psihiatriei se naște energia profundă a cărții.

Povestea este relatată la persoana întâi, prin vocea doctorului Rotaru, un narator complex, când confesiv, când analitic, când sedus de propriile ipoteze. Întoarcerea lui acasă, reveriile din copilărie, anii de formare la facultate, zilele din spitalele Colțea

sau Mărcuța, discuțiile cu sătenii și cu familia Ioanei, toate revin neconținut, alcătuind o structură narativă neliniară, asemenea unui labirint al memoriei. Nimic nu este povestit de-a dreptul, ci totul trece prin filtrul subiectiv al medicului, care nu spune doar povestea Ioanei, ci și povestea propriei neputințe de a o înțelege până la capăt.

În centrul cărții se află tema delicată a graniței dintre iubire și patologie. Ioana iubește mereu imposibilul: un bărbat însurat, apoi un iubit mort, apoi o întreagă lume de absenți cărora le vorbește ca unor prezențe vii. În sat, toate acestea capătă aerul vrăjitoriei; în limbajul medicului, ele devin semne ale unei fixații afective orientate către moarte. Între cele două perspective se așază misterul Ioanei, care nu poate fi redusă nici la superstiție, nici la un diagnostic strict. Ea se mișcă într-o zonă intermediară, unde poezia se amestecă cu rătăcirea, iar sensibilitatea ei extremă amintește uneori de imaginarul decadent al poeziei europene.

Satul Brăniștari este, la rândul lui, un personaj important: o comunitate tradițională, superstițioasă, dar și autentică, prinsă în propriile tensiuni sociale și economice. Atmosfera lui dă romanului o ancoră realistă, de la micile bârfe până la conflictele cu autoritățile sau la plângerile trimise la subprefect. În ochii sătenilor, Ioana rămâne mereu o prezență stranie, un corp străin, privit cu teamă, milă sau fascinație. Fiecare martor al vieții ei, Capră, Săpăligă, Spiridon, Ilinca sau preotul Avram, adaugă o nouă perspectivă, niciodată definitivă.

Portretul Ioanei se conturează în felul acesta prin

suprapuneri de priviri. Este frumoasă, retrasă, intensă. Iubește doar ceea ce nu poate avea. Se atașează de morți mai mult decât de cei vii, iar cimitirul devine pentru ea un loc de intimitate, nu de spaimă. Pădurea, la rândul ei, devine un refugiu, un spațiu în care disparițiile Ioanei capătă valoare simbolică. Trenurile, drumurile, jocul dintre lumină și întuneric, toate creează un limbaj al semnelor prin care romanul vorbește despre limitele dintre luciditate și delir.

Medicul-narator, Petre Rotaru, traversează și el propriul său labirint. Format între sat și marile spitale, oscilând între încercarea de a diagnostica și fascinația față de inexplicabil, el ajunge uneori să depășească limitele profesiei, intrând prea adânc în jocurile Ioanei, imitând personaje, intrând în scenografiile psihice ale pacientei. Soția naratorului, Maria, oferă contrapunctul lucid, reamintindu-i mereu că omul din fața lui nu este un caz, ci o viață fragilă care îl afectează mai mult decât recunoaște.

Finalul păstrează ambiguitatea care traversează tot romanul. Ioana pare integrată în ordinea socială – logodită, așezată –, dar naratorul înțelege că schimbarea este doar aparentă. Fixațiile ei afective nu au dispărut, ci doar și-au schimbat direcția. Unele structuri, sugerează romanul, nu pot fi vindecate, ci doar înțelese și acceptate în limitele lor.

Labirintica Ioana este un roman amplu și polifonic, care depășește tiparele prozei rurale tradiționale. Prin împletirea realismului cu psihologia, a observației medicale cu poezia, cartea pune în lumină fragilitatea unei ființe ce nu poate fi cuprinsă nici de sat, nici de știință, nici de vreo judecată simplă. Ioana rămâne

un mister, iar tocmai acest mister justifică povestea, căutările naratorului și, în cele din urmă, întregul roman.

Conf.univ.dr.Valentina Mihaela Ghinea

I

Nu-mi mai simțeam picioarele și încercam să adopt o poziție, o ultimă poziție posibilă care să-mi ofere impresia de suspendare. Aveam fierbințeli încă de seara trecută, iar acum, după curentul din vagon și chinul dat de statul în picioare, simțeam cum disperarea mă cuprinde. Mai aveam vreo zece minute de suportat și speram ca nimic altceva să nu le mai îngreuneze scurgerea. Nici nu mai puteam să accept logic această scurgere care deja-mi părea infernal de lentă... Acum trecerea timpului o vedeam deformată, ca pe o... ceva... ca pe o gălmă vâscoasă ca mierea care se chinuie să treacă prin gâtul unei clepsidre, iar în aceste ultime minute părea doar să mânjească gâtuirea, nicidecum să o depășească. Am avut multe momente în viață în care mi-am dorit dilatarea timpului. Tânjisem după ea, uneori chiar disperat în a o obține, dar acum, așa, când dilatarea aceasta îmi ieșea prin oase, prin începuturile de varice, prin semiplatfusul meu, așa... evident că o uram.

— Vă rog..., aud lângă mine.

Mă întorc, privesc și înțeleg că bătrânelul de alături a făcut pauza nu din motiv de lipsă de cuvinte, de oboseală sau din cine știe ce alt motiv. Tăcuse,

e adevărat, dar continua să mă privească insistent, admirativ, blând și mirat. Îl cunoșteam bine. Fusese învățătorul meu în anii șederii mele la bunici, dar acum, evident, oboseala îmi interzicea orice fel de respect, de contact, de conversație. Oboseala mă tortura, iar orice contact cu realitatea m-ar fi făcut isteric, fără îndoială, vizavi de orice putere de înțelegere, de respect și de autocontrol. Simțeam cum, pentru prima dată, regulile și dragostea față de profesie și principiile ei îmi erau învinse de oboseală.

— Dar ai ajuns un domn în toată legea, Petrică, băiete! insistă bătrânelul voinic, ignorând tăcerea mea. De când nu ai mai venit tu în satul tău, băiete?... Ții minte codrul în care căutam amândoi licurici și bufnițe, pe vremea când bunicu-tău te trimitea la mine, supărat, după ce se îmbăta de se învinețea? He, he!... Tu în loc să adapi vacile sau să rânești la porci, totdeauna fugeai în pod cu cărțile pe care ți le dădeam eu. Mai ții minte?... He! He!

Îi recunoscusem imediat debitul verbal de odinioară, doar că vocea tare, sănătoasă a învățătorului plusa parcă peste chinul produs de oboseala picioarelor și a minții. Îi zâmbesc vag, arătându-i doar o față foarte obosită cu care speram să-l descurajez.

Nu mai cunoșteam pe nimeni în sat, cu excepția vecinilor noștri pe care-i zăream uneori în rarele mele vizite. Despre vechii colegi de școală și prieteni din copilărie, absolut nimic... Nu că aș fi făcut vreun efort în privința asta... Cu toate acestea, îmi iubeam foarte mult locurile natale și plaiurile pe care am crescut și chiar dacă am deprins atât de mult gustul cititului, studiatului și al nebuniilor pariziene, doream

cu ardoare să revin la rădăcinile mele oricât de des puteam. Chiar m-am gandit la un moment dat să mă întorc aici definitiv, însă ochii mei cu vederea destul de slăbită m-au împins să aleg voit, nevoit Bucureștiul ce beneficia din plin de minunea secolului: lumina dată de electricitate.

— De gara noastră nu-ți era dor, băiete? insistă bătrânelul. Uite, ceața asta parcă îi dă un farmec, așa-i? Tu ce ai auzit? O să fie război sau nu? În satul ăsta și un război s-ar usca de-atâta liniște și de-atâta prostie țărănească... Ba! Mai e și nebunia!... Ajută și nebunia țăranului, să știi! O știi pe Maria lu' Spiridon? Stă la trei case de voi, lângă Farmache... Fii-sa a luat-o razna și aia... Ce ceață, băiete...

Învățătorul cred că și uitase de mine. Toca din gură ca și când îi fusese interzis mult timp acest lucru, iar acum, deodată, interdicția căzuse. Eram oarecum consternat privindu-l, văzându-l, auzindu-l. Îl auzeam și îl vedeam fără însă a-l înțelege, ca într-un fel de vis ciudat și inutil... Mie mi se înmuiau în continuare picioarele de durere... Atenția nu mi se putea reține de la oboseala cruntă și nu putea fi atrasă nicidecum de logoreea bătrânului. Continuam însă să privesc fața arsă de soare și sănătoasă a bătrânului meu învățător, cu siguranță doar dintr-un defect profesional adânc instalat. L-am privit așa până când ceața insistentă pătrunse în mintea mea obosită. La un moment dat, nu doar că nu-l mai prea vedeam, dar aproape că nici nu îl mai auzeam pe bătrân... Acum predomina doar ceața, ceața atotcuprinzătoare din jurul trenului, dar și ceața din jurul creierului meu care creștea, acoperea, domina. Și apoi brusc, ca-ntr-un limpeziș inexplicabil,

„se auzi din nou vocea moșului: „... Păi anul ăsta...”, apoi din nou ceața învăluia, înghețând totul în jur, până și cuvintele bătrânului. Vizual, ceața cuprinsese tot câmpul, nemailăsându-ne niciun punct de sprijin. Cuprinsese aerul, nemailăsându-ne nicio gură de oxigen. Cuprinsese parcă și zgomotul trenului obosit ce dădea greoi semne de încetinire. Era într-adevăr un semn real de încetinire ce probabil anunța intrarea în gară, un semn de la care trupul meu nutrea multe speranțe deoarece simțeam cum o senzație crescândă de leșin îmi dădea târcoale.

Mă înviorase puțin acest semn. Bătrânul vorbea în continuare, picioarele continuau să mă doară, mă înjunghiau chiar, iar ceața deasă ceda, dezvăluind sub roțile trenului un covor de pietre albe și urma de peron năpădită de buruieni. „În sfârșit”, îmi șoptesc...

— Ei bine, Ioana, fata asta, e luată de diavol, băiete, îl aud din nou pe bătrân reluându-și interminabilul monolog. Of!... Sărăcuța, bântuie prin cimitire ca o nălucă... Unde o fi gara aia, măi băiete? Și, ia spune... Pe la București ce mai e? De război vom avea oare parte?... Of! Doamne...

Era senzațional bătrânul meu învățător. Au trecut aproape 30 de ani de la clasele mele primare și totuși a rămas același! Pot închide ochii și mă văd în banca mea mâncată de cari și plină de scrijelituri, din care priveam mirat omul care mă pregătea pentru viață. Aceeași logoree, aceeași mozaicare de vorbe!... Un moment de reverie îmi cuprinse brusc creierul. Mă întorc în timp, iar mintea mi se deschide pe vremea facultății, când făceam diferite cursuri de medicină umană, dar și practică la Colțea... A fost primul șoc

al meseriei pe care mi-o doream. Manole era un nenorocit de viață care se aciuiase pe lângă spital făcând una, alta. Era un tinerel de nici 25 de ani ce suferea de un mutism ciudat, un tânăr frumos, dar puțin deformat fizic, chinuit de boli și de neputința de a comunica. El căpătase în urma unui... miracol, cum spuneau profesorii mei, graiul, marele grai! Cum? Pur și simplu! Într-o dimineață s-a trezit articulând sunete, legând cuvinte, așa, fără nicio explicație.

M-am grăbit să-l văd. Veneam din provincie special pentru acest eveniment, vizitându-mi la momentul acela un bun coleg de facultate care se ocupa cu organizarea unui spital de nebuni de prin Oltenia. Logodnica mea mă implorase să mai stau pe acasă, profesorii mei spuneau că exagerez și că locul meu e la București, însă eu mă încăpățânam să trăiesc cu și printre nebuni, oriunde-i găseam. Nu doream altceva decât să-i simt, să îi înțeleg și să încerc să-i vindec. Și iată că tocmai Manole a fost cel care m-a făcut să zbor spre casă, cel care primise darul vindecării, nu doar fără să fiu și eu de față, ci și fără aportul vreunuia dintre noi. La Gara Filaret am sărit într-o trăsură și am zbughit-o direct la Colțea. Mi-era teamă. O teamă bazată pe neîncrederea în minuni. „Dumnezeu există? Un mut vorbește din senin!... Asta înseamnă că există!... Și noi, medicii? Noi ce vom mai avea de făcut?”

Sudoarea îmi inundase corpul. Pălăria îmi încorseta capul, timpanul, simțind zbuciumul sângelui supărat că nu putea să-mi irige creierul. Dăm colțul și în fața spitalului sar înainte ca birjarul să oprească. „Ce fel de doctor, ce fel de om de știință vei fi dacă alergi

„așa, ca un nebun, să vezi minunea lui Dumnezeu?” îmi aud conștiința. Mă opresc. Manole stătea la soare, gogind fasole. Mi se părea neschimbat. Oare vestea ce ajunsese la mine era doar o bătaie de joc? Oare a fost o păcăleală? Manole nu mă văzuse. Mă apropii ușor, examinându-i chipul. Era pe fața lui într-adevăr o lumină, un fel de vagă veselie. Îl strig. Mă vede. Se ridică. Fața i se lungește bucuroasă. Lacrimile îi inundă față. Gura i se deschide. Și...

— Pppp... etrică! aud încet. Apoi se aruncă la picioarele mele, sărutându-mi mâna. Își ascundea fața, acum când ar fi trebuit s-o lase să lumineze curtea ca un al doilea soare. Era un sfios de fel, știam, dar nu îi înțelegeam reținerea în situația dată... Sau poate... O prostie îmi străfulgerase mintea... Toată lumea, în afara profesorilor mei cei mai în vârstă, îmi spunea doar „domnul Rotaru”. Oare Manole să fi căzut sub prostia politeții? Să-și ferească bucuria, să-și înfrâneze explozia de fericire doar că *încă* nu mă putea domni? Doamne, ce prostie... Ce mai conta? Cum să te poți exprima complex, când, cu două săptămâni în urmă, tu doar gemeai?

Alături de el, în picioare, lacrimile mă podidiseră și pe mine. Îl ridic și îl iau în brațe ca pe un frate. Nu conta că toată asistența din curte se holba la noi. Nu asta conta atunci. De fapt, nu eram în curtea spitalului, ci undeva în cer, ca într-o Pieta a fericirii și nu a durerii, așteptând să mulțumim Bunului și Atotputernicului Dumnezeu.

— Ce, ce asssta... do, dommmm, dooc Ppppetrică? se forță el, dând din cap, din mâini, din ochi, de parcă cuvintele îi părăseau cu greutate

chinuitoare pieptul.

— Manole! Ce să fie, baiete? Vorbești, asta e! Curățenia sufletului tău a învins. Lacrimile tale au înduioșat. Dumnezeu s-a îndurat și, dând la o parte medicii neputincioși care au încercat în fel și chip să te vindece, ți-a mângâiat cu bunătatea Lui corzile vocale, vindecându-te! El e cel miraculos! Noi rămânem doar mici și trebuie să înțelegem că nu ne putem pune cu El.

— Aaa, așa... vru Manole să spună, să afirme ceva, însă nereușind din cauza emoțiilor și a lacrimilor își acoperise din nou fața cu palmele.

O smucitură a trenului mă trezi din încă viile-mi amintiri. Un vis pe care l-am trăit aievea și care, odată memorat, m-a mai înviorat. Și totuși, picioarele continuau să mă doară îngrozitor. Eram foarte obosit. Afară ceața continua să izoleze trenul, să izoleze câmpul, să izoleze totul, reușind parcă să-mi izoleze și existența de agitația țăranilor care se pregăteau de coborâre. În interior, în consens cu natura, eu mă simțeam de asemenea izolat ca un pudic de nelegiurire semenilor, ca un pustnic izolat de mocirla vieții.

Gara se zărea ca o nălucă gârbovită în valurile de ceață ce nu mai conteneau. Învățătorul se sfătuia cu un alt bătrânel, leat de-al lui, pesemne. Am coborât grăbit, în speranța că voi rămâne singur, dar învățătorul, când văzuse că mă îndrept spre ieșire, strigă, dând din mână mult prea vioi pentru vârsta lui septuagenară.

— Stai, Petrică! Doar n-oi vrea să mergi pe jos până-n sat!

Din dorința aprigă de a părăsi trenul, acea carceră inumană ce mă ținuse captiv pentru aproape două

ore, și apoi gara, uitasem complet că nu era totul să le las în urmă. Satul era la o distanță considerabilă și dacă într-adevăr doream să-mi văd picioarele rupte definitiv, refuzând oferta învățătorului, însemna că rațiunea mea suferea cu adevărat.

Căruța tocmită de el era una obosită rău, la fel și căluțul care o trăgea, mai bătrân parcă decât propriul lui stăpân. Nu era însă loc de duioșenie acum. Chiar dacă mă simțeam mai rupt de vlagă ca oricând, am găsit forța și am sărit în căruța bătrânului.

— Ești de-al nostru, taică? mă luă în primire căruțașul.

Simțeam cum oasele mi se destind, cum picioarele prind a se odihni și plămâni cum inspiră mireasma câmpului umezit de picăturile atât de fine ale ceții. Adulmecam izul brazdei, al satului care se apropia și în care-mi lăsasem pentru totdeauna copilăria înfiptă ca pe o cruce de piatră în pământul secular. Consider că pot deveni mai amabil și că puțină conversație ar ajuta să treacă timpul mai ușor.

— Da, moșule, al lui Rotaru, îi dau un răspuns scurt.

— Rotaru?... Al lu' Costică, dom' învățător? întrebă el nedumerit pe învățător care se ghemuise în stânga lui, pe capră.

— Nuu!... Rotaru Neculai, bre! Cel ce stă la Rotărița, care a ținut pe Fane Budișteanu, trăsnet în câmp, acum trei ani, lămuri doct, cu amănunte precise, învățătorul, în ciuda faptului că fața căruțașului a rămas la fel de nedumerită.

— Ai mei s-au mutat la mătușă-mea acum trei ani, când a murit unchiul, mă simt eu obligat să continui

explicația. Au stat la București până atunci.

— Aaa!... Știu! Gata! Da, flăcău, îl știu pe taică-tu! Păi nu a stat în sat și-nainte?

— Da, e născut aici, însă au plecat acum vreo 20 de ani din sat. Tata a lucrat la Curtea Domnească ca dulgher.

— Da, da, da... făcu moșul mulțumit, chiar fericit de rezolvarea dilemei. Dom' învățător! strigă brusc spre dascăl. Mi-a venit zăpăditul pentru cai!

— Ei!... Nu mai spune! se minună cu adevărat învățătorul. De trei ani așteaptă dreptul de întâietate pentru doi cai cumpărați de o rudă, mă lămuri dascălul apoi pe mine.

— Daaa!... O să stea și ghietul aist animal la bătrâneți, bre! vorbi moșul mângâind cu biciul spinarea tocită a căluțului. Să vezi ce murgă țintată în frunte am! Și un tretin, mamă, mamă! De mai mare frumusețea, auzi!

— Ei, nu mai spune! zise învățătorul. Mă faci curios.

Cu tot frigul începutului de toamnă, între cei doi bătrâneți de pe capră se încinsese o discuție veselă, călduroasă. Și aveau și de ce! Căruțașul, după trei ani, va avea pe bățătură o pereche de cai viguroși și frumoși, iar învățătorul, apropiindu-se de casă, simțea aburul unei țuici fierte, trosnetul lemnului în sobă și vorba bună și mângâierea unei neveste blânde și iubitoare. Mă detașasem de discuția lor, strângându-mi paltonul în jurul gâtului și chircindu-mi genunchii la gură. Priveam ceața care continua să învâluie misterios căruța, accentuând liniștea mormântală și statuaritatea recunoscută a câmpurilor nesfârșite din

Flecăreala celor doi se sfârșise și ea. Fiecare își băgase nasul în suman, urmărind doar cum drumul spre sat era înghițit în liniște de copitele calului. Doar un scartâit subțire, pornit din inima unei osii, mai rupea periodic liniștea.

„Ce o fi vrut să spună învățătorul despre fata aceea? Ioana”... „Ioana nebuna”, începu să-mi lucreze cu iuțenie mintea... Aici? În calmitatea asta?... „Dar de ce nu? La urma urmei, fiecare sat își are nebunul său!” Apoi gândul îmi zbură din nou involuntar la Manole. Ce fericit era el pe atunci când a rostit pentru prima dată numele meu: *Petrică*. De fapt, întreaga lui viață de-atunci este o lungă și interminabilă bucurie. La fiecare clipă, un cuvânt nou, o descoperire nouă, pronunțat stâlcit, greșit, dar pronunțat. Toate acele momente îl înălțau sufletește și moralicește ca pe nimeni altul. Mi-amintesc exuberanța aproape demențială, încât mi-era teamă să nu capete vreun blocaj, ceva, atunci când m-a anunțat că se însoară. Nu găsea cuvintele, bucuria era atât de mare încât nici primele cuvinte însușite nu le mai putea articula. Gesticula, bâiguia, se îneca, balele îi curgeau, transpira, dar cuvintele tot nu voiau să iasă, formând parcă un dop în gâtulejul băiatului. L-am liniștit cu greu. Nu înțelesesem nimic. Apoi calm, l-am întrebat prin semne ce voia să-mi spună. S-a supărat puțin de ofensa adusă și apoi, mai liniștit, mi-a spus că e mândru de el, că a cunoscut o fată, că o iubește și că ea-l iubește. Intensitatea vorbelor creștea din nou. Din nou salivă, din nou lacrimi, gesturi, gâfâieli. L-am prins de mâini... se înroșise tot, era ca un damblagit,

ca unul lovit de boala copiilor. Urla, se zbătea și totul, absolut totul se întâmpla doar pentru a mă anunța că se însoară. Brusc, ca la un semn divin, s-a liniștit și a spus sacadat: „Măăăă... mă-nnn... mă-nsooor!” și a răsuflat ușurat și prelung, flească de transpirație, dar și cu sufletul plin de fericire. Ne uitam unul la altul... Totul statuar, fără adiere de vânt, fără clipit de pleoape. Era ca un vulcan istovit de erupție. Pieptul îi sălta ritmic sub zdrențele care acum erau foarte curate și peste tot cârpite, semn al intervenției unei mâini de femeie...

„Neînchipuită bucurie, unică clipă!”, îmi zic zâmbind, în timp ce un cârd de ciori spărgeau liniștea cu croncănituri ascuțite.

Cu greu se vedeau primele case. Ceața nu le lăsa deloc să apară în voie, motiv pentru care aveau un aer sterp, mohorât, de ruină. În dreapta, o dărăpănătură venise mai aproape. Părea părăsită, năpădită de buruieni și de dudău. Undeva, un câine lătra întărat.

— Domn învățător, zic spre bătrânul care moțâia pe capră, mergi pe la noi? Știam că stă imediat după intrarea în sat și că, dintr-o clipă-n alta, va coborî.

— Cum?... Aaa! Nu, puiule, trec mâine să mai stau de vorbă cu taică-tău. Îs cam obosit și, chiar așa, m-așteaptă un sac cu porumb să-l curăț. De când i-a căzut oloagă o mână femeii mele, alerg pe băătură peste puterile mele. Trec mâine, Petrică. Hai noroc, Antoane! aruncă învățătorul căruțașului salutul, sărind apoi sprinten de pe capră. Luând-o pe o uliță lăturalnică, ceața încă la fel de deasă îl și înghiți pe învățător, fără niciun sunet, fără nicio altă mișcare. Doar „Întreab-o pe mă-ta de Ioana” se mai auzi prin negură din glasul dogit al bătrânului.